ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

ЛЬВОВЪ. СУБОТА **Ч. 44.** ДНА 21 МАЯ (2 ЧЕРВЦА) 1849.

Выходитъ два разы на тыждень въ Середу и въ Суботу. Цѣна четвертьрочна для ôдбераюшихъ въ Редакціи 1 рень. 15 кр. срѣб.; для отрымуюшихъ черезъ почты 1 рень: 35 кр. срб; цѣна пôврочна для ôдбераюшихъ въ Редакціи 2 рень: 30 кр. ср.; для отрымуюшихъ черезъ почты 3 рень. 10 кр. ср.

ПРОШЕНЬЕ

Головнои Рускои Рады зъ причины ôтнятыхъ селянамъ ґрунтôвъ до Сейму подане.

(Продолженье.)

Того касающійся правильности, съ котрыми непременный селянъ ажъ въ самôмъ продовженію тажбы обознавсѧ, спинали оуспѣхъ тажбы: — минали лѣта, доки его жалоба до окружного судопроизведенія дôйшла; лѣта минали, доки тое судопроизведенье оусовершенымъ быти могло: — а многи въ пользу пôдданыхъ произнесеній рѣшенія не были до дѣла приведеній, — ледви не всѣ жалобы о ôтнятье ґрунтôвъ остают ôтъ кôлькохъ десятокъ лѣтъ въ продовженію тажбы.

Въ нѣмецкыхъ областехъ естъ ґрунтове выпосаженье пôдданыхъ черезъ пôдданчій катастеръ и книги ґрунтовій забезпечене. Тое оучрежденье оутримуе все пôдданче выпосаженье во всегдашнôмъ свѣдѣнію, и недопускае оускорбленія черезъ пановъ.

Заходящіи споры о якôсть ґрунта, естли ôнъ панскимъ, или пôдданчимъ, выписами изъ катастра легко и просто рѣшаются; про тое рѣдко заходатъ.

Въ Галичинѣ, где нема нїякихъ публичныхъ, а рѣдко приватнїй грамоты надаренья находилися, — и где досн ани пôдданчого катастра, ани книгъ ґрунтовыхъ не заведено, нема такожъ касательно сельского ґрунтового имѣнія ни порядку, ни свѣдѣнія.

Окрôмъ инвентарôвъ и фассій въ лѣтахъ 1772 до 1776 для вымѣру домінікального податку выробленыхъ, котри о ґрунтовôмъ посѣданью пôдданыхъ мало где, и дуже недостаточнїй изясненія содержаютъ, розрѣшае довголѣтное свѣдителями доказаное посѣданье.

Во время Іосифиньскою помѣру и оупораджена податку ґрунтового, означено патентомъ зъ дна 10. Лютна 1789. ґрунтами сельскими тїи ґрунта, котріи ôтъ давенъ давна селянамъ для такъ званого населенія належали и до ихъ содержана служили, безъ розницѣ, чи они куплени, чи правомъ наслѣдства, або и безъ купна къ посѣданіе перейшли — и приказано, на случай вопросу о свойство ґрунтôвъ, держатись того, що право посѣданія тому належитъ, кто нимъ въ 1789 р. владѣвъ, и ажъ коли спôръ зайде,

до стану поседанія зъ 1. Листопадна 1786 р. повернути.

Точное на 1. Листопадна 1786 постановлене правильне время было последнымъ решительнымъ условіемъ касательно поустановного свойства грунтовъ — средствомъ до изрушенія заходящихъ последованій, де тое свойство на прислужованью зъ давенъ происходящому, по самому поседанью и по уподаткованю непознательне и сомнительне было.

Подля того поступовали политическіи урады съ жалобами о отнятье грунтовъ заходящими и ограничалися на действе владенія во время точно правильное.

Токмо въ такихъ случаяхъ, коли подданый о якіи въ владенію пановъ находящіися грунта доправляются, а поседанье грунта подданчого зъ року правильного изъ стороны политичного уряду определенымъ бути не могло: поручено тую справу судови цивильному подъ заступствомъ фискуса; якъ заровне такожъ жадной стороне не было заборонено, противъ ценности внесеного договору населенія, закупленія або замены, або иншои грамоты надаренія въ дорозе цивильной споръ завести; лише должно было наветь при всякихъ до судового розрешенія отданыхъ подданчихъ спорахъ попередно политическе провизоріюмъ бути установлене.

Изследоване действительного стану поседанія во время правильного года было съ кождымъ днемъ утяжливше, бо що разъ было тажше, сведетелевъ надыбати, котри достаточный векъ маютъ, о поседанію сведенье и изнаненье подати.

(Продовжене наступитъ.)

Тымчасовый законъ громадскій.

(Продолженье зъ 42. Числа.)

Если бы доброволни датки на утриманье убогихъ не выстарчили, то громада на кождого до громады належащого, або якій маетокъ въ громаде маючого може наложити податокъ маленькій по колька крайцаровъ на рокъ, а тото уже певне выстарчитъ на убогихъ, абы ихъ утримувати, и абы они публичне руки не вытягали. Тымъ способомъ велике улекшене стане ся для убогихъ, бо будутъ запевнени, що не умрутъ зъ голоду и не потребуютъ, если сутъ встыдливыми и чулыми людьми, упокорена, якъ то ся дее при жебраню, дознавати. Маетни также люди новіи тіи розпоряджена, що будутъ ся мусели причинати до утримувана убогихъ громадскихъ, повинни пріймити радо. Нынесь маетный; кто знае, чи завтра не подупадешъ? И чи не лепше, якъ довго маешъ маетокъ, складатися на утримане убогихъ, если знаешъ, якъ ты або кревни зубожіютъ, що на нихъ такъже други будутъ ся складали? — на конецъ

4). Принадлежащіи громады маютъ право выбирати выделъ громадскій (старшину громадску). Якій они права при томъ выбираню маютъ, въ §. 28. позднейше скажеся.

Тіи права въ громаде признае законъ громадскій принадлежащимъ громады; про тое чужинце тыхъ правъ, о якихъ теперь мовилисьмо, не маютъ. — Понеже обывателе громадскіи найширши права въ громаде маютъ, то имъ также и тіи саміи права, а наветь ширшіи прислугуютъ, якъ принадлежащимъ.

Все члены громады должни сутъ поносити тягаре громадски; жаденъ про тое членъ громады не повиненъ бути увольненымъ одъ послугъ громадскихъ, одъ пріимлена уряду громадского, одъ плачена податку громадского и проч. Може однаково бути, що якій обыватель громадскій не въ громаде, ено где инде пробувае; оже такій яко и кождый чужинецъ одъ особистыхъ послугъ громадскихъ, а именно одъ пріимлена уряду громадского естъ вольнымъ; однакожъ такъ тіи не пробувающіи въ громаде обывателе яко и чужинце должни сутъ такіи выдатки на корысть громады поносити, котри подля всеущихъ

податковъ або подля нерȣхомого имѣня вымѣряютсѧ. Дȣже часто бȣває, що громада не мае такого свого певного маєткȣ, абы своимъ приходомъ на двиганє всѣхъ громадскихъ выдатковъ выстарчивъ. Громада протоє зневолена бȣває; кромѣ краєвого податкȣ ще и громадскій податокъ на себе наложити; той падатокъ громадскій называє сѧ додатокъ громадскій и найбольше означає сѧ тымъ способомъ, що каждый, кто платитъ податокъ краєвый, до кождого реньского податкȣ доплатитъ 2, 3, 4, 10, або только крайцаровъ, якъ громада постановитъ. Може также громада постановити, абы каждый одъ морґа ґрȣнтȣ робивъ одень день таглый около направленя дорогъ, бȣдованя школы, канцеларіи громадской и проч. Одже такіи тягарѣ, котрымъ кто лише о только подпадає, якъ податкȣ платитъ або якъ має нерȣхомого маєткȣ, и котріи не вымагаютъ, абы ихъ особисто поносити, но также черезъ дрȣгихъ, на примѣръ черезъ наймитовъ, дадȣтсѧ понести, таки тягарѣ также и чȣжинцѣ въ громадѣ поносити сȣтъ должніи яко и всѣ обывателѣ, котріи въ громадѣ маютъ маетокъ, але въ ней не пробȣваютъ. (§. 24.)

(Продовженье настȣпитъ.)

СПРАВЫ КРАЄВІИ.

Львовъ 18/30 Мая. Комиссія приказомъ высокого Міністерства справедливости до переводȣ книгъ законовъ и позднѣйше выданыхъ дополнительныхъ роспоряженій подъ предсѣдательствомъ Высокопочтенного Г. Мохнацкого, совѣтника апелац. составлена, дѣло свое по большой части оукончила. — Книга законовъ обывательскихъ, законовъ карныхъ и оустава о постȣпованію сȣдовомъ оуже сȣтъ на рȣскій языкъ переведеніи. Позостаютъ ще до переведенія розпоряженія позднѣйше выдани, и въ томъ взглядѣ предложила комиссія до Міністерства вопросъ, чи тіи розпоряженія въ цѣлости, чи выписково переводитисѧ маютъ; по полȣченомъ отвѣтѣ приступитъ до совершенія дѣла, для Галицкихъ Рȣсиновъ такъ дȣже полезного. По старанности высокого Міністерства и по ревности председателя комиссіи надѣемсѧ, що сей переводъ ще текȣщого года тискомъ изданый бȣде.

Зъ Вѣденьскихъ Новинъ зъ д. 28 Мая довѣдȣемсѧ слѣдȣюще о занятью Бȣдима черезъ Мадяровъ: Дня 4 Мая постȣпивъ Ґерґей впередъ къ Бȣдимови, обсадивъ Блоксберґъ, и достався въ Бȣдимѣ ажъ до Бомбенплацъ. Г. М. Генци не принявъ возванье до подданясѧ, и почастовавъ непріятеля такимъ огнемъ, що оуступити мȣсѣвъ. Тогожъ самого дня бȣвъ Пештъ изъ Бȣдимȣ бомбардованый, бо оттиль на цѣсарске войско стрѣляно. 9. почали Мадяры зъ верховъ сильнѣйше на крѣпость стрѣляти, за тое и до Пештȣ крѣпше бомбардовано. Найсильнѣйше бомбардованье бȣло 13. вечеромъ, де ракетами и колька домовъ знищено. 17. пȣстилисѧ Мадяры першый разъ пристȣпомъ и досягнѣли окоповъ, але стративши до 500 забитыхъ оустȣпили. Дрȣгимъ пристȣпомъ пȣстилисѧ 19 въ ночи о 11. год., але недосягнȣвши окоповъ стратили 100 мȣжа. Наконецъ 20 въ ночи о 11. год. пȣстилисѧ третымъ пристȣпомъ и взяли о 6. год. рано т. е. 21 Мая великою перевагою крѣпость самȣ. По занятью крѣпости знайшли Г. М. Генци зъ 3. ранами ще при житью. Всѣхъ порȣчниковъ Хорватовъ и Граничаровъ позабивано безъ милосердія, палатȣ и иншіи домы зрабовано. Страта Мадяровъ при томъ пристȣпѣ выноситъ 250 м. и 40 достониковъ. Въ Бȣдимѣ мавъ Ґерґей 30,000 мȣжа съ собою.

Дебреціньскій Соймъ призначивъ Президентови королевскȣ палатȣ въ Бȣдимѣ, и тȣ самȣ рочнȣ платȣ, що колисъ Палатинъ поберавъ. Такъ Кошȣтови ще лише королемъ зватисѧ, щобъ нимъ и бȣти.

Оугорщина опять занята буде, кажут, на 13. военных повѣтов подѣлена с 13. военными начальниками, а кождому по одному цивильному буде придано; Барон Іожика мае бути правительным намѣстником.

З Прешбурку 24 Мая. Зачепні порушенья наших войск займают що раз больше просторонь; Мадяры не хотят им нигде оустояти. их пріятелѣ кажут, що польско-мадярскі начальники по добре розваженому планѣ цѣсарских и Русов в внутрь краю звабити хотят.

СПРАВЫ ЗАГРАНИЧНІ

Парма 16. Мая. Днесь завитав нам день ожиданый — день радостный. Его Высочество молодый воевода Пармы Кароль III. отбув свой вѣзд до Пьяченци, де ему депутация ключѣ мѣста передала. Завтра отбуде свой вѣзд до Пармы.

Рим. Ходит вѣсть, що Анкона через Англичанов есть занята, адмирал Напіе мав там прибути.

З Парижа доносят за дойстну вѣсть, що енерал Оудино стягнувши вже до 30,000 войска мав одержати приказ, абы Риму больше не зачепав, але противно Неаполитанцѣв не допускав; также посредствованью Австріи в Тосканѣ противится Франція. Всѣ хотят помагати Италіи, — кождый по своему, — оден другого не допускае, — от питанье, що з того буде? — кто тому лад выведе?

Журнал де Дева доносит справу о выборах, котрі на новый Сойм французкои рѣчи посполнои отбулися: 38 департаментов выбрали 347 посланников самых оумѣркованых; 15 департ. выбрали 116 посланников самых социялистов; 39 деп. выбрали 164. оумѣркованых, а 101. социялистов. Прочіи посланники з 3. деп. Алжиру и поселеній ще не извѣстни. 86. деп. выбрали в загалѣ 750 посланников.

З Баденьскою. Феннер з Феннербергa начальник вороховных войск зложив свое достоинство; наслѣдником его мае бути якійсь Полак (бо якжеж без него обойтися?!); тымчасове начальство зложене з 7 войсковых достойников.

Подля донесеній з Малты з 3. Мая прибули многочисленни войска турецкіи до Триполѣс в Берберіи. Также доносят з Стамбула, що ще турецка флота вборзѣ там прибуде. Як вѣдомо, старается Франція от 6 лѣт Турцію в еи правах старшеньства в Тунисѣ оскорбити. З тои причины и з обавы, щоб влїянье Турціи Алжирских Бедуинов против Франціи не побурило, плавае теперь флота французка вздовж берегов Тунесу. Кажут, що до того смѣлого шагу Турцію побудила Россія через посланника енерала Граббе. Франція желаюча тому запобѣгчи мусит свою оувагу з Италіи туди звернути.

Англія розпросторонила свое владѣнье новѣйшими часами в восточных Индіях через побѣдженье Афганов. Слѣдством того прилучено до англійских Индій область Пенджаб маючу 100,000 миль англійских, с 3 міліонами жителѣв, а 1 міл. фунт. штерлингового доходу. Побѣдженый князь Дулеп Синг останеся на ласцѣ и буде що рок получати 40,000 фунтов штерлингѣв (376,666 зр. ср.); полковник Лавранс буде председателем правленія.

Выдаватель и одповѣдательный Редактор А: ПАВЕНЦКІЙ. Типом Михаила Поремби.